

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
Кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з наукової роботи
/Студеняк І.П./
«25» *Воскресіння* 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПОРІВНЯЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	011 Освітні, педагогічні науки
Освітня програма	Освітні, педагогічні науки
Статус дисципліни	вибіркова
Мова навчання	українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Порівняльна педагогіка» для здобувачів вищої освіти галузі знань **01 Освіта/Педагогіка** спеціальності **011 Освітні, педагогічні науки** освітньої програми «Освітні, педагогічні науки».

Розробники: Кухта Марія Іванівна, доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

протокол № 1 від « 28 » серпня 2019 р.

Завідувач кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

(підпис)

/проф. Козубовська І.В./

(прізвище та ініціали)

© Кухта М.І., 2019 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2019 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3,5	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 105	1	1
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 5	1	1
	Лекції:	
	20	8
	Практичні (семінарські):	
	22	4
Вид підсумкового контролю: модульне контрольне оцінювання	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: залік	Самостійна робота:	
	63	93

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення навчальної дисципліни «Порівняльна педагогіка» – поглибити знання аспірантів з особливостей освітнього процесу й професійної підготовки у вищих навчальних закладах зарубіжних країн та напрямів реформування вищої освіти в світі.

Основні завдання вивчення дисципліни «Порівняльна педагогіка» :

- обґрунтування чинників, які визначають стан і напрями розвитку вищої освіти зарубіжних країн;
- визначення моделей управління діяльністю вищих навчальних закладів;
- аналіз змістової і процесуальної сторін навчання у ВНЗ зарубіжних країн;
- визначення напрямів реформування вищої освіти;
- означення глобальних проблем вищої освіти;
- аналіз шляхів європейської інтеграції вищої освіти;
- формування знань про напрями професійної освіти в зарубіжних країнах;
- опанування способів аналізу системи вищої освіти окремих країн;
- формування умінь використання методів досліджень компаративістики;
- формування умінь аналізувати статистичні дані, факти і явища діяльності вищих закладів, узагальнювати проблему, яка розглядається;
- навчити здійснювати порівняння зарубіжних освітніх проблем з вітчизняними аналогами і ефективність шляхів їх подолання.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню в аспірантів таких компетентностей:

ЗК-1. Навички критичності та самокритичності. Здатність рецензувати публікації та презентації, а також брати участь у міжнародних наукових дискусіях, висловлюючи та відстоюючи свою власну позицію.

ЗК-4. Здатність спілкуватися з широкою науковою спільнотою та громадськістю під час наукової та/або професійної діяльності державною та іноземною мовами (усно і письмово).

ЗК-6. Автономність і відповідальність. Ініціювання, розробка та реалізація інноваційних комплексних проєктів шляхом співпраці в регіональному та міжнародному середовищі; відповідальність під час наукової та/або професійної діяльності за результати прийняття рішень.

СК-1. Здатність оперувати науковою термінологією педагогічної науки та вибудовувати ієрархію наукових понять за рівнями їх узагальнення; розуміти системність, взаємозв'язок та цілісність різних педагогічних явищ і процесів, багатогранність практичної спрямованості педагогіки; орієнтуватися у сучасній нормативно-правовій базі розвитку освіти, тенденціях освітньої політики в Україні; розглядати педагогічні явища, розвиток освіти та науки у їх історичній ретроспективі; застосовувати компаративний аналіз щодо вивчення педагогічних проблем у зарубіжному та вітчизняному контекстах; узагальнювати інноваційний педагогічний досвід у власному науковому дослідженні.

СК-2. Психологічна готовність до: наукової діяльності, розвиток наукового мислення; здатність володіти знаннями про закономірності філогенезу та онтогенезу людини на різних вікових етапах, про розвиток психічних процесів людини; емоційної саморегуляції, розвитку вольових якостей, самоорганізації та самоактуалізації; самоаналізу результатів наукової діяльності; виявлення креативних здібностей для самостійного вирішення дослідницьких завдань; дотримання етичних принципів роботи в системі «людина-людина»; виявлення емпатії, поваги до індивідуальних особливостей інших людей.

СК-3. Здатність до суб'єкт-суб'єктної взаємодії, ефективної комунікації, презентації наукових доробків та ідей, володіння науковим стилем викладу матеріалу дослідження; до участі у різних видах наукового спілкування; встановлення продуктивних зв'язків щодо обміну досвідом (емоційним, соціальним, практичним тощо).

СК-4. Здатність до різних видів історико-педагогічного аналізу (історико-логічний, компаративний, ретроспективний); опрацьовувати джерельну базу дослідження; адаптовувати та застосовувати ідеї видатних педагогів у сучасну педагогічну практику; використовувати цивілізаційний підхід до осмислення історико-педагогічних явищ і процесів.

СК-6. Здатність до вивчення та модернізації існуючих вихованих систем та технологій,

розуміння механізмів становлення особистості у процесі виховання і самовиховання; до аналізу соціокультурного середовища, проблем виховання особистості на різних вікових етапах; здійснювати ціннісно-смысловий підхід до виховання дітей і молоді.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Освітні, педагогічні науки», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення аспірантами таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Обізнаність та здатність взаємодіяти з найновішими педагогічними дослідженнями в спеціальній області дослідження.	ПРН 10
Здатність використовувати облікову інформацію з архіву, бібліотечні каталоги та найновіші ІКТ-ресурси, щоб локалізувати джерела та документальний матеріал, корисний для власного дослідження.	ПРН 11
Здатність знаходити, систематизувати та інтегрувати матеріали з проблематики досліджень.	ПРН 12

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами третього освітньо-наукового рівня вищої освіти після опанування навчальної дисципліни «Порівняльна педагогіка»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Розуміти цінності вищої освіти в суспільному розвитку.	ПРН 1
Диференціювати визначальні характеристики Болонського процесу у вищій освіті країн Європи і світу.	ПРН 2
Орієнтуватися в системах вищої освіти зарубіжних країн та чинниках, що зумовлюють особливості вищої освіти конкретної країни.	ПРН 3
Аналізувати моделі організації і управління педагогічним процесом зарубіжних закладів вищої освіти.	ПРН 4
Визначати оптимальну змістову і процесуальну сторони навчання у закладах вищої освіти зарубіжних країн.	ПРН 5
Володіти та використовувати методи дослідження проблем компаративістики.	ПРН 6
Аналізувати і порівнювати системи вищої освіти окремих країн, статистичні факти, явища.	ПРН 7
Узагальнювати й формулювати висновки про стан розвитку зарубіжних систем вищої освіти.	ПРН 8
Визначати можливості і умови запозичення зарубіжного досвіду у вітчизняну освітню практику.	ПРН 9
Володіти навичками ведення наукової дискусії з освітніх проблем.	ПРН 10
Узагальнювати й систематизувати наукову інформацію з друкованих текстів та електронних джерел.	ПРН 11

4. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- поточний контроль – здійснюється для всіх видів аудиторних занять під час їх проведення. Метою поточного контролю є визначення рівня досягнень дисциплінарних результатів навчання студента за певним розділом (темою) робочої програми дисципліни, практичними заняттями,

самостійною роботою;

- проміжковий (модульний) контроль має на меті оцінювання знань, умінь та практичних навичок студента, набутих під час засвоєння теоретичного і практичного матеріалу після вивчення логічно завершеної частини навчальної дисципліни;

- підсумковий контроль передбачає комплексне оцінювання рівня сформованості результатів навчання з дисципліни.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: вирішення педагогічних задач і комунікативних ситуацій, самостійна робота, есе, стандартизовані тести, аналітичний звіт, доповідь з презентацією.

Знання, вміння та навички студентів оцінюються через визначення якості виконання конкретизованих завдань. Кількісна оцінка певного поточного контролю за конкретним видом навчального заняття визначається як сума балів за окремі види навчальної роботи. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за результатами поточного контролю протягом одного модуля – 50.

Форма модульного контролю: контрольна робота. Передбачає формулювання відповідей на теоретичні питання і вирішення педагогічних задач. Кожне завдання модульної контрольної роботи (4 теоретичних і 2 практичних завдання) оцінюється поокремо. Загальна оцінка розраховується як сума оцінок: теоретична частина – 40 балів (по 10 балів кожне теоретичне питання); практична частина оцінюється в 10 балів (по 5 балів кожне практичне завдання). Разом – 50 балів. Підсумкова оцінка за кожний модуль складається із суми балів за поточне оцінювання і результату модульної контрольної роботи (максимальна оцінка – 100 балів).

Форма підсумкового семестрового контролю: залік в усній формі.

Результат семестрового контролю визначається як середньоарифметичне значення двох модулів. Якщо студент погоджується з набраною кількістю балів, ця оцінка може бути виставлена в екзаменаційну відомість. Якщо студент не отримав достатньої кількості балів (менше 35) або не погоджується з підсумковою оцінкою, то він складає залік в усній формі. Максимальна оцінка на заліку – 100 балів.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	50	100
10	10	10	10	10		

T1, T2 ... – теми

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	50	100
10	10	10	10	10		

T1, T2 ... – теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	5	10	6	12
Самостійна робота	5	10	6	12

Завдання професійного спрямування (есе, анотація на педагогічний досвід, рецепція педагогічних ідей)	2	20	1	8
Презентація індивідуального завдання	–	10	1	18
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом	13	100	15	100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Критерії оцінювання теоретичних завдань на модульній контрольній роботі (максимальна кількість за 1 завдання – 10 балів):

0 – студент не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити; 1 – 3 бали – не може викласти зміст питань, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді; 4 – 5 балів – студент не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань; 6 – 7 балів – студент відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні статистичні показники. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою; 8 – 9 балів – студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації; 10 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією.

Критерії оцінювання практичних завдань на модульній контрольній роботі (максимальна кількість за 1 завдання – 10 балів):

0 балів – студент не розуміє змісту практичного завдання; 1 – 3 бали – вирішує тільки з підказкою; 4 – 5 балів – студент здатний до теоретичного аналізу завдання, але застосовує його на практиці з помилками; 6 – 7 балів – в процесі вирішення практичного завдання студент допускає істотні неточності та помилки; 8 – 9 балів – при виконанні завдання студентом допускаються неістотні неточності та незначні помилки; 10 балів – студент вирішує завдання стандартним або оригінальним способом, здійснює аналіз цілісного поняття або окремих частин за певним алгоритмом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, узагальнює питання та формулює висновки.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: вирішення педагогічних задач і комунікативних ситуацій, самостійна робота, стандартизовані тести, аналітичний звіт, реферат, доповідь з презентацією.

Знання, вміння та навички студентів оцінюються через визначення якості виконання конкретизованих завдань. Кількісна оцінка певного поточного контролю за конкретним видом навчального заняття визначається як сума балів за окремі види навчальної роботи. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за результатами поточного контролю протягом одного модуля – 50.

Форма модульного контролю: контрольна робота. Передбачає формулювання відповідей на теоретичні питання і вирішення педагогічних задач. Кожне завдання модульної контрольної роботи (4 теоретичних і 2 практичних завдання) оцінюється поокремо. Загальна оцінка розраховується як сума оцінок: теоретична частина – 40 балів (по 10 балів кожне теоретичне

питання); практична частина оцінюється в 10 балів (по 5 балів кожне практичне завдання). Разом – 50 балів. Підсумкова оцінка за кожний модуль складається із суми балів за поточне оцінювання і результату модульної контрольної роботи (максимальна оцінка – 100 балів).

Форма підсумкового семестрового контролю: залік в усній формі.

Результат семестрового контролю визначається як середньоарифметичне значення двох модулів. Якщо студент погоджується з набраною кількістю балів, ця оцінка може бути виставлена в екзаменаційну відомість. Якщо студент не отримав достатньої кількості балів (менше 35) або не погоджується з підсумковою оцінкою, то він складає залік в усній формі. Максимальна оцінка на заліку – 100 балів.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Поточне оцінювання здійснюється за трьома складовими:

- контроль за виконання модульних завдань (змішаного типу: описові, тестові);
- контроль систематичності та активності роботи студента протягом семестру;
- контроль індивідуальної та самостійної роботи.

Якщо аспірант відвідав менше 50 відсотків занять, то систематичність та активність його роботи оцінюється в 0 балів.

Оцінювання модульних завдань. Після виконання програми змістового модулю у визначений деканатом термін здійснюється поточний модульний контроль у вигляді завдань різного рівня складності, від репродуктивних до творчих, який оцінюється у межах від 1 до 50 балів. Якщо з об'єктивних причин аспірант не пройшов модульний контроль у визначений термін, то він має право за дозволом деканату пройти його протягом двох тижнів після виникнення заборгованості.

Оцінювання активності під час аудиторних занять, індивідуальної та самостійної роботи здійснюється у межах 50 балів:

- **max 10 балів** - опрацьовано увесь теоретичний матеріал практичних занять та отримано оцінки "добре", "відмінно";
- **max 10 балів** – розробка тематичного глосарію та його захист;
- **max 10 балів** – конспектування лекцій, першоджерел, нормативні документи, монографії тощо;
- **max 20 балів** – виконання творчих завдань, практичних, самостійних робіт тощо.

Самостійна та індивідуальна робота виконуються аспірантами письмово.

Примітка

Аспірант, який має здобутки в науковій та дослідній роботі може звільнитися від виконання передбачених робочою програмою видів індивідуальної, самостійної роботи й отримує додаткові бали з відповідної дисципліни зокрема:

- **30 балів:** призер предметної олімпіади, конкурсу наукових студентських робіт міжнародного та Всеукраїнського рівнів, автор чи співавтор статті у фаховому журналі;
- **20 балів:** призер предметної олімпіади, конкурсу наукових студентських робіт міжрегіонального рівня, автор чи співавтор статті, тез;
- **5 балів:** призер предметної олімпіади, конкурсу наукових студентських робіт університету тощо.

Аспірант, який в результаті поточного оцінювання та підсумкового контролю за модулем отримав більше 60 балів, має право не складати залік з дисципліни. У такому випадку в заліково-екзаменаційну відомість заноситься загальна підсумкова оцінка. Для покращення підсумкової оцінки з дисципліни складання заліку є обов'язковим.

Аспірант, який в результаті підсумкового оцінювання отримав менше 60 балів зобов'язаний складати залік з дисципліни. У разі, коли відповіді студента під час складання оцінені менш ніж 60 балів, він отримує незадовільну підсумкову оцінку.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Світові, регіональні та національні тенденції функціонування і розвитку систем вищої освіти зарубіжних країн.

Тема 1. Стан і напрями розвитку вищої освіти в сучасних зарубіжних країнах.

Вища освіта як надбання сучасної цивілізації. Цінності та роль вищої освіти у розвитку зарубіжних країн. Фактори, що зумовлюють розвиток вищої освіти. Історико-культурні і освітні традиції країни. Історія появи університетів – перших вищих навчальних закладів.

Соціально-економічні, інформаційні та політичні фактори розвитку вищої освіти зарубіжних країн. Соціально-економічний статус країни як умова розвитку вищої освіти. Показники інформаційного прогресу країни як основа забезпечення її освітнього прогресу. Процеси глобалізації та їх вплив на розвиток вищої освіти. Особливості вищої освіти в полікультурному суспільстві.

Тема 2. Регіональні особливості розвитку вищої освіти в світі

Основні регіони розвитку вищої освіти у світі. Європейський регіон, його особливості. Англо-американський регіон, його характерні особливості. Азійський регіон, його специфічні риси. Провідні світові ренкінги університетів. Критерії визначення рейтингу вищій навчальних закладів. Найвідоміші університети світу. Популярність зарубіжної вищої освіти. Міжнародні угоди щодо формування регіональних освітніх просторів. Пошук шляхів обміну студентами та трансферу їх навчальних досягнень. Угоди про визнання дипломів. Нострифікація.

Тема 3. Вища освіта європейського регіону

Болонський процес у вищій освіті європейських країн. Формування єдиного європейського простору вищої освіти. Провідні ідеї сучасної національної системи освіти Великобританії, Франції, ФРН, Польщі, Швеції, Італії. Генезис професійної освіти у Великобританії, Франції, ФРН, Польщі, Швеції, Італії. Особливості вищої педагогічної освіти європейських країн. Позитивні ідеї для запозичення.

Тема 4. Вища освіта північноамериканського регіону

Сучасна соціально-економічна, політична і культурна ситуація у країнах Північної Америки. Основні компоненти сучасної національної системи освіти у США та Канаді. Генезис професійної освіти у США та Канаді. Тенденції розвитку системи вищої освіти у США та Канаді. Організація діяльності вищих навчальних закладів у США та Канаді. Особливості вищої освіти США та Канади, їх позитивні сторони й недоліки.

Тема 5. Вища освіта азійського регіону

Провідні напрями розвитку вищої освіти розвинутих країн Азії. Тенденції розвитку системи вищої освіти Китаю, Південної Кореї, Сінгапуру, Гонконгу, Тайваню, Японії. Організація діяльності вищих навчальних закладів Китаю, Південної Кореї, Сінгапуру, Гонконгу, Тайваню, Японії. Особливості вищої освіти Китаю, Південної Кореї, Сінгапуру, Гонконгу, Тайваню, Японії. Можливості їх втілення в українську систему вищої освіти.

Модуль 2. Управління педагогічним процесом вищих закладів освіти зарубіжних країн.

Тема 1. Провідні моделі управління діяльністю вищих навчальних закладів.

Традиції організації діяльності європейських університетів. Засади діяльності сучасних зарубіжних ВНЗ. Традиції автономії університетів. Академічні свободи. Академічні чесноти.

Академічна мобільність. Різновиди сучасних ВНЗ у зарубіжних країнах. Критерії типізації вищих навчальних закладів. Особливості управління і організації діяльності ВНЗ. Органи управління. Адміністративні підрозділи. Структурні підрозділи вищого навчального закладу. Умови відбору студентів. Системи організації навчання у ВНЗ: курсова, індивідуальна. Викладачі вищих навчальних закладів зарубіжжя: підготовка і вимоги. Наукові дослідження,

підготовка і захист дисертацій. Умови навчання в сучасних ВНЗ. Кампуси, їх роль в організації життя студентів. Підходи до уніфікації професійної підготовки в межах країни.

Тема 2. Механізми універсалізації й стандартизації вищої освіти.

Ліцензування і акредитація вищих навчальних закладів. Їх роль в реалізації завдань сучасної вищої освіти. Способи здійснення ліцензування і акредитації в зарубіжних країнах. Підходи до тривалості професійної підготовки. Моделі цільового призначення класичного університету. Стандартизація професійної підготовки. Курикулум. Його значення в стандартизації змісту професійної підготовки. Навчальні плани підготовки фахівців. Навчальні програми, силабуси як способи презентації змісту студентам.

Тема 3. Форми, методи і технології навчання у вищих закладах освіти зарубіжних країн.

Основні (домінуючі) форми навчання. Лекції. Способи проведення лекцій: холізм, редуccionізм, інтерактивність. Семінари. Лабораторні (практичні) заняття. Тьюторіали. Практики. Особливості їх проведення. Провідні способи навчання: веб-квести, кибергідди, презентації, вебінари. Інтерактивні методи: диспути, обговорення, мозкові штурми.

Проектування. Керівництво написанням есе, підготовка портфолію. Ділові ігри, ситуації. Кейс-навчання. Смарт-навчання. Використання контролюючих, навчаючих, моделюючих комп'ютерних програм. Співвідношення аудиторної і самостійної роботи студентів. Умови навчання у ВНЗ.

Тема 4. Дидактичне забезпечення навчального процесу.

Дидактичне забезпечення навчального процесу. Засоби навчання. Аудиторне, лабораторне оснащення. Комп'ютерне забезпечення навчання (вай-фай). Бібліотеки закладів вищої освіти, їх фонди, організація і режим роботи. Організація екзаменаційних сесій. Умови відрахувань студентів.

Наявність державної атестації. Роль студентів в організації процесу навчання.

Взаємовідносини викладачів і студентів. Порадники в навчанні: адвізори, тьютори, асистенти. Соціально-психологічна підтримка студентів у процесі навчання.

Тема 5. Перспективи розвитку вищої освіти в світі

Сучасна цивілізація і вища освіта. Необхідність професійної підготовки високого рівня. Держава, корпорації, суспільні інституції, що зацікавлені в зростанні рівня освіченості громадян. Проблеми всезагальності вищої освіти. Ідеї неперервності освіти. Формальна і неформальна вища освіта. Вплив глобалізації та інформатизації на організацію вищої освіти. Дистанційна освіта, її розповсюдження. Конкурентноспроможність країн з продажу освітніх послуг. Порівняльний аналіз національних систем вищої освіти: переваги і недоліки. Можливості навчання за кордоном. Умови за яких іноземцям надають освітні послуги у ВНЗ. Напрями дослідження перспектив розвитку вищої освіти провідними міжнародними міжурядовими і неурядовими організаціями.

5.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин 105					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
1-й семестр						
Модуль 1. Світові, регіональні та національні тенденції функціонування і розвитку систем вищої освіти зарубіжних країн.						
Тема 1. Стан і напрями розвитку вищої освіти в сучасних зарубіжних країнах.	10	2	2			6
Тема 2. Регіональні особливості розвитку вищої освіти в світі.	8	2				6
Тема 3. Вища освіта європейського регіону.	10	2	2			6
Тема 4. Вища освіта північноамериканського регіону.	10	2	2			6
Тема 5. Вища освіта азійського регіону.	10	2	2			6
Модульна контрольна робота	2		2			
Разом за модуль	50	10	10			30
Модуль 2. Управління педагогічним процесом вищих закладів освіти зарубіжних країн.						
Тема 1. Провідні моделі управління діяльністю вищих навчальних закладів.	12	2	4			6
Тема 2.Механізми універсалізації й стандартизації вищої освіти.	8	2				6
Тема 3. Форми, методи і технології навчання у вищих закладах освіти зарубіжних країн.	15	2	4			9
Тема 4. Дидактичне забезпечення навчального процесу.	8	2				6
Тема 5. Перспективи розвитку вищої освіти в світі.	10	2	2			6
Модульна контрольна робота	2		2			
Разом за модуль	55	10	12			33
Разом за семестр	105	20	22			63

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин 105					
	Форма навчання: заочна					
	Усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
1-й семестр						
Модуль 1. Світові, регіональні та національні тенденції функціонування і розвитку систем вищої освіти зарубіжних країн.						
Тема 1. Стан і напрями розвитку вищої освіти в	11	1	1			9

сучасних зарубіжних країнах.						
Тема 2. Регіональні особливості розвитку вищої освіти в світі.	9,5	0,5				9
Тема 3. Вища освіта європейського регіону.	11	1	1			9
Тема 4. Вища освіта північноамериканського регіону.	10	1				9
Тема 5. Вища освіта азійського регіону.	9,5	0,5				9
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль	51	4	2			45
Модуль 2. Управління педагогічним процесом вищих закладів освіти зарубіжних країн.						
Тема 1. Провідні моделі управління діяльністю вищих навчальних закладів.	11	1	1			9
Тема 2. Механізми універсализації й стандартизації вищої освіти.	9,5	0,5				9
Тема 3. Форми, методи і технології навчання у вищих закладах освіти зарубіжних країн.	14	1	1			12
Тема 4. Дидактичне забезпечення навчального процесу.	10	1				9
Тема 5. Перспективи розвитку вищої освіти в світі.	9,5	0,5				9
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль	54	4	2			48
Разом за семестр	105	8	4			93

5.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Загальні тенденції розвитку сучасної вищої освіти в світі.	2	1
2	Тема 2. Управлінські аспекти діяльності вищих навчальних закладів.	2	
3	Тема 3. Дидактичне забезпечення педагогічного процесу вищих закладів освіти зарубіжних країн.	4	1
4	Тема 4. Основні регіони розвитку вищої освіти у світі.	2	
5	Тема 5. Вища освіта північноамериканського регіону.	2	
6	Тема 6. Вища освіта європейського регіону.	4	1
7	Тема 7. Вища освіта азійського регіону.	2	
8	Тема 8. Перспективи розвитку вищої освіти в світі.	4	1
Разом		22	4

5.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Вища освіта як надбання сучасної цивілізації.	6	9
2	Єдиний європейський освітній простір і єдиний європейський ринок праці.	6	9
3	Академічна мобільність у системі вищої освіти країн світу.	6	9
4	Провідні вищі навчальні заклади вищої освіти, критеріальні показники.	6	9

5	Умови нострифікації в межах європейського освітнього простору.	7	10
6	Особливості вищої педагогічної освіти європейських країн.	6	9
7	Домінуючі форми навчання у зарубіжних закладах вищої освіти.	6	9
8	Провідні ідеї зарубіжного досвіду і доцільність їх упровадження в українську систему вищої освіти.	6	9
9	Перспективи розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу.	6	9
10	Психолого-педагогічна підтримка студентів у педагогічному процесі вищої школи як актуальний напрям реформування сучасного освітнього середовища: вітчизняний і зарубіжний досвід	8	11
	Разом	63	93

5.5. Індивідуальні завдання

Згідно з робочою навчальною програмою дисципліни «Порівняльна педагогіка» аспіранти виконують **два види індивідуальних завдань**:

1. Завдання професійного спрямування, зокрема:

- написати **есе** з теми «Глобалізація сучасної вищої освіти: регіональний і світовий вимір»;
- **анотація** на досвід діяльності приватних закладів вищої освіти зарубіжжя;
- **рецепція педагогічних ідей**: «Провідні ідеї зарубіжного досвіду і доцільність їх упровадження в українську систему вищої освіти».

2. Завдання науково-дослідного характеру (**ІНДЗ**) з медіапрезентацією:

Розвиток вищої освіти в одній із зарубіжних країн (за вибором аспіранта): США, Канада, Великобританія, Франція, ФРН, Польща, Швеція, Італія, Китай, Південна Корея, Сінгапур, Гонконг, Тайвань, Японія.

У межах першого змістового модуля аспіранти виконують **есе і анотацію** на задану тему, в другому – методом аналізу здійснюють **рецепцію ідей** зарубіжного досвіду вищої освіти в письмовій формі. Крім того, впродовж вивчення курсу аспіранти здійснюють збір матеріалу для виконання індивідуального науково-дослідного завдання (**ІНДЗ**). На основі зібраного матеріалу аспіранти готують презентацію з 20 слайдів. Обов'язковими структурними компонентами презентації є: титульна сторінка (із вказівкою кафедри, навчальної дисципліни, теми, прізвища та імені, року виконання), план, основний зміст, висновки, використана література. Слайди, крім текстового викладу, повинні мати таблиці, схеми, діаграми, фотографії.

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету. Міжнарод. благод. Фонд “Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. політики”; за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. К. : Таксон, 2016. 234 с.
2. Алексюк А. М. Педагогіка вищої школи : курс лекцій : модульне навчання : навч. посіб. / Алексюк А. М. К. : ІСДО, 1993. 218 с.
3. Аналіз провідного вітчизняного та зарубіжного досвіду розвитку інституційного потенціалу університетів у контексті глобального лідерства (частина І): препринт (аналітичні матеріали) / Авторський колектив: О. Боднарук, К. Жданова та ін.; за заг. ред. С. Калашнікової. Київ: Інститут вищої освіти НАПН України, 2015. 153 с.
4. Балясна О. Вища освіта за польським зразком. Спудей. 2006. № 8–9. С. 12–14.
5. Беланова Р.А. Гуманізація та гуманітаризація освіти в класичних університетах (Україна -

США). К. : Центр практичної філософії, 2001. 216 с.

6. Бороцько М. ЮНЕСКО: история создания и современная структура. Педагогика. 2000. № 2.

8. Ванштейн Г. Интернет как фактор общественных информаций. Мировая экономика и международные отношения. 2002. № 7. С. 16–27.

9. Василюк А. Польська професійна педагогіка про компетентність вчителів. Шлях освіти. 1998. № 4.

10. Вежбіньський Я. Реалізація Болонських принципів у реаліях польської вищої освіти. Університет. 2005. № 6. С. 89–94.

11. Вища освіта України: стан та проблеми. Укладачі: І.Б. Жилияєв, В.В. Ковтунець; М.В. Сьомкін. - К.: Науково-дослідний інститут інформатики і права Національної академії правових наук України, Інститут вищої освіти Національної академії педагогічних наук України, 2015. 96 с.

12. Вища школа України в загальноцивілізаційному контексті: соціально-філософський аналіз з позицій світоглядно-компетентнісного підходу: монографія. К. : Фітосоціоцентр, 2015. 674 с.

13. Вульфсон Б. Методы сравнительной педагогики. Педагогика. 2002. № 2.

14. Вульфсон Б.Л. Управление образованием на Западе: тенденции централизации и децентрализации. Педагогика. 1997. № 2.

15. Галузинський В.М. Педагогіка: історія і теорія / В.М. Галузинський, М.Б. Євтух. К. : Вища школа, 1995. С. 62–67.

16. Галус О.М., Шапошнікова Л.М. Порівняльна педагогіка. К. : Вища школа, 2006. 216 с.

17. Георгиева Т.С. Высшая школа США на современном этапе / Т.С. Георгиева. – М. : Высш. шк., 1989.

19. Гронлунд, Норман Е. Оцінювання студентської успішності: Практич. посіб. / Норман Е. Гронлунд. – К.: Навчально-методичний центр «Консорціум із удосконалення менеджмент- освіти в Україні», 2005. – 312 с.

20. Джури́нский А.Н. Сравнительная педагогика / А.Н. Джури́нский. – М. : Академа, 1998. – 176 с.

21. Довідник користувача європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС)

Брюссель, 6 лютого 2009 р. [Електронний ресурс] // Режим доступу : <http://ed.eunu.edu.ua/upload/docs/299/55a722c7bcfc1849c60db15171167c91.pdf>

22. Європейська інтеграція вищої освіти України у контексті Болонського процесу. Тематичний випуск часопису "Вища освіта України" № 3, додаток 2. – Київ, 2015. – 281 с.

23. Єгоров Г. Тенденції розвитку порівняльної педагогіки за кордоном / Г. Єгоров // Шлях освіти. – 1999. – № 1.

25. Зубченко О. Історичні передумови формування технологічного підходу до навчання в західноєвропейських країнах. Рідна школа. 2006. № 12. С. 72–74.

28. Капранова В. А. Сравнительная педагогика. Школа и образование за рубежом : Учеб. пособие. Мн. : Новое знание, 2004. 222 с.

29. Кнорр Н. Спільні і відмінні риси систем освіти України та США (порівняльний аспект) / Н. Кнорр // Освіта і управління. – 2004. – Т. 7. – № 3–4. – С. 161-165.

30. Корсак К. Порівняльна педагогіка – попелюшка чи принцеса. Науковий світ. 2001. № 2. С. 8–9.

31. Корсак К. Світова вища освіта / К. Корсак. – К. : МАУП-МКА, 1997. – 209 с.

32. Костюк С. Твоє навчання в США: секрети підготовки вступних документів / С. Костюк. – К. : Альфа-Прайм, 2004. – 112 с.

33. Кошманова Т. Кейс-метод в педагогічній освіті США. Шлях освіти. 2000. № 1.

34. Локшина О. Тенденція як категорія порівняльної педагогіки. Порівняльно-педагогічні студії. № 2(8), 2011. С. 5-14.

35. Луговий В. І. Ключові поняття сучасної педагогіки: навчальний результат, компетентність, кваліфікація / Луговий В. І., Слюсаренко О. М., Таланова Ж. В. Педагогічна і психологічна науки в Україні / НАПН України. К., 2012. Т. 1: Загальна педагогіка та філософія освіти. С. 23–38.

36. Малькова З.А., Вульфсон Б.Л. Сравнительная педагогика. М. : НПО «МОДЕК», 1996. 256 с.

37. Національний освітній глосарій: вища освіта / 2-е вид., перероб. і доп. Укладачі: В. М. Захарченко, С. А. Калашнікова, В. І. Луговий, А. В. Ставицький, Ю. М. Рашкевич, Ж. В. Таланова / За ред. В. Г. Кременя. К. : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2014. 100 с.

39. Непрерывное образование в контексте образовательных реформ в Украине / под ред. В.И. Астаховой. Х. : Изд-во НУА, 2006. 300с.

40. Никитюк Т. Система освіти в США. Інфосвіт. 2002. № 6. С. 2– 8.
41. Общество и ценности. Колледжи и университеты в Соединённых Штатах. М., 2005. – 64 с.
42. Овчарук О. Тенденції та підходи до порівняльних досліджень. Шлях освіти. 1998. С. 19–20.
43. Огнев'юк В. О. Освітologia – науковий напрям інтегрованого дослідження сфери освіти. Рідна шк.: щомісяч. наук.-пед. журн. 2012. № 4/5. С. 44-51.
44. Онегина В. Об организации учебного процесса в университетах США. Новый коллегіум. 2000. № 6. С. 27–31.
45. Павловський К. Трансформація вищої освіти в 21 столітті: польський погляд. К., 2005. 230 с.
46. Пуховська Л. П. Професійна підготовка вчителів в Західній Європі: спільності і розбіжності. К. : Вища шк., 1997. 282 с.
47. Рашкевич Ю.М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти : монографія. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2014. 168 с.
48. Різниченко С.Т. Розвиток системи підготовки науково-педагогічних кадрів у США (історико-педагогічний аспект). К., 1999. – 160 с.
52. Романовський О.О. Хроніка вищої освіти США (на прикладі діяльності державних і недержавних закладів). К. : НПУ ім. М.П. Драгоманова, 1997. 76 с.
53. Савина А.К. Польша: образовательная политика государства для 21 века. Педагогика. 2002. № 8.
54. Сбруєва А.А. Порівняльна педагогіка. Суми : ВТД “Університетська книга”, 2004. – 320 с.
55. Сидоренко О.Л. Приватна вища освіта: шляхи України у світовому вимірі. Х. : Основа, 2000. – 256 с.
56. Сисоєва С. О. Освіта як об'єкт дослідження. Шлях освіти: Науково-методичний журнал. 2011. № 2. С. 5 – 10.
57. Сисоєва С. Порівняльна педагогіка в контексті розвитку освітologia. Освітologia, oświatologia, 2014. Вип. 3. С. 17 – 23.
59. Фініков Т.В. Сучасна вища освіта: світові тенденції і Україна. К. : Тансон, 2002. 175 с.
61. Чепіль М. М. Порівняльна педагогіка. К. : Академвидав, 2014. 215 с.

Допоміжна література

1. Гриневич Л. Децентралізація управління освітньою системою (на прикладі Польщі). Освіта і управління. 2004. Т. 7. № 3–4. С. 153–160.
2. Інноваційні технології та реформа змісту освіти в контексті Лісабонської стратегії ЄС. – К. : Освіта України, 2007. – 196 с.
3. Інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу: інноваційні засоби і технології. К. : Атіка, 2005. 252 с.
4. Національний освітній глосарій: вища освіта / 2-е вид., перероб. і доп. Укладачі: В. М. Захарченко, С. А. Калашнікова, В. І. Луговий, А. В. Ставицький, Ю. М. Рашкевич, Ж. В. Таланова / За ред. В. Г. Кременя. – К. : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2014. – 100 с.
5. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд. Укладачі: Добко Т., Луговий В., Рашкевич Ю., Шаров С та ін.; за заг. ред. С. Калашнікової та В. Лугового. Київ : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2015. 84 с.
6. Розроблення освітніх програм. Методичні рекомендації. Авт.: В.М. Захарченко, В.І. Луговий, Ю.М. Рашкевич, Ж.В. Таланова / За ред. В.Г. Кременя. – К. : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. – 120 с.
7. Романова С. Тенденції неперервної освіти в зарубіжних країнах. Освіта і управління. 1999. № 3.
8. Феномен університету в контексті «суспільства знань»: монографія / авторський колектив: В.П. Андрущенко, В.П. Бех, М.І. Бойченко та ін. К., 2014. 256 с.
9. Формирование общества, основаного на знаниях. Новые задачи высшей школы : доклад Всемирного банка. М. : Весь мир, 2003. 200 с.
10. Vaňova M. Pedagogika porównawcza. Pedagogika. Tom 2. Redakcja naukowa Bogusław Sliwerski. – Gdansk, 2006. 526 s.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Бражник Е.И. Особенности методологии сравнительных педагогических исследований

[Электронный ресурс]. Письма в Emissia.offline : Эл. науч.-пед. журнал. 2005. январь-июнь. – Режим доступа: <http://www.emissia.org/offline/2005/975.htm>

2. Закон України «Про вищу освіту» (2014 р.). [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

3. TUNING [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.unideusto.org/tuningeu/> .

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

1. Вища освіта як надбання сучасної цивілізації.
2. Цінності та роль вищої освіти у розвитку зарубіжних країн.
3. Фактори, що зумовлюють розвиток вищої освіти.
4. Історія появи університетів – перших вищих навчальних закладів.
5. Соціально-економічні, інформаційні та політичні фактори розвитку вищої освіти зарубіжних країн.
6. Соціально-економічний статус країни як умова розвитку вищої освіти.
7. Показники інформаційного прогресу країни як основа забезпечення її освітнього прогресу.
8. Процеси глобалізації та їх вплив на розвиток вищої освіти.
9. Особливості вищої освіти в полікультурному суспільстві.
10. Традиції організації діяльності європейських університетів.
11. Засади діяльності сучасних зарубіжних ВНЗ.
12. Традиції автономії університетів.
13. Академічна мобільність.
14. Різновиди сучасних ВНЗ у зарубіжних країнах.
15. Критерії типізації вищих навчальних закладів.
16. Особливості управління і організації діяльності ВНЗ.
17. Системи організації навчання у ВНЗ: курсова, індивідуальна.
18. Викладачі вищих навчальних закладів зарубіжжя: підготовка і вимоги
19. Умови навчання в сучасних ВНЗ.
20. Підходи до уніфікації професійної підготовки в межах країни.
21. Ліцензування і акредитація вищих навчальних закладів.
22. Способи здійснення ліцензування і акредитації в зарубіжних країнах.
23. Моделі цільового призначення класичного університету.
24. Навчальні програми, силабуси як способи презентації змісту студентам.
25. Основні (домінуючі) форми навчання.
26. Тьюторіали. Практики. Особливості їх проведення.
27. Провідні способи та методи навчання.
28. Смарт-навчання.
29. Співвідношення аудиторної і самостійної роботи студентів.
30. Умови навчання у ВНЗ. Дидактичне забезпечення навчального процесу.
31. Організація екзаменаційних сесій.
32. Роль студентів в організації процесу навчання.
33. Соціально-психологічна підтримка студентів у процесі навчання.
34. Основні регіони розвитку вищої освіти у світі.
35. Європейський регіон, його особливості.
36. Англо-американський регіон, його характерні особливості.
37. Азійський регіон, його специфічні риси.
38. Провідні світові ранкінги університетів.
39. Найвідоміші елітні університети світу.
40. Популярність зарубіжної вищої освіти.
41. Міжнародні угоди щодо формування регіональних освітніх просторів.
42. Пошук шляхів обміну студентами та трансферу їх навчальних досягнень.
43. Угоди про визнання дипломів. Нострифікація.
44. Проблеми всезагальності вищої освіти.
45. Ідеї неперервності освіти.
46. Формальна і неформальна вища освіта.
47. Вплив глобалізації та інформатизації на організацію вищої освіти.
48. Дистанційна освіта, її розповсюдження.
49. Конкурентноспроможність країн з продажу освітніх послуг.
50. Порівняльний аналіз національних систем вищої освіти: переваги і недоліки.
51. Можливості навчання за кордоном.
52. Напрями дослідження перспектив розвитку вищої освіти провідними міжнародними міжурядовими і неурядовими організаціями.